

ROmagazine, 5 november 2023

Rijksbouwmeester verdwaalt in de volgende eeuw

[Friso de Zeeuw](#)

Wat is de meerwaarde van de privé-opvattingen van een rijksinstantie als het College van Rijksadviseurs? Is het niet beter dat de rijksbouwmeester zich weer beperkt tot zijn klassieke taak als adviseur bij rijksbouwprojecten? En laten we het beschikbaar komende belastinggeld dan besteden aan de inhoudelijke versterking van het departement dat zich met de ruimtelijke inrichting van ons land bezighoudt.

Kritisch volgen van rijksbouwmeester Francesco Veenstra en zijn secondanten in het College van Rijksadviseurs (CRA) behoort tot een van mijn professionele hobby's. Hun recente advies [De 22ste eeuw begint nu](#) en de toelichtingen daarbij in de publiciteit bieden weer volop recensiemateriaal.

Het ongeclausuleerde pleidooi voor binnenstedelijk verdichten, kennen wij inmiddels. De dogmatiek valt op: geen spoor van twijfel over het zoeken naar een goede balans tussen verdichten en uitbreiden. Vooral het stelselmatig negeren van [onderzoeken naar de werkelijke woonvoorkeuren](#) van mensen is stuitend. Politiek wensdenken voert de boventoon: eenpersoonshuishoudens willen in een appartement in de stad wonen!

De rijksbouwmeester gaat nu nog verder en opent de cultuurstrijd. [Hij vindt](#) de wijze waarop mensen in een uitbreidingswijk wonen eigenlijk abject. 'Op een vrijdagavond zie je in de Vinex-wijk Stadshagen (Zwolle) honderden pizzakoeriers vanuit de binnenstad die wijk inrijden. Blijkbaar loont het niet om in die wijk een pizzeria op te zetten.'

Omdat de dichtheid slechts 35 woningen per hectare is, met een tuin en een parkeerplaats, vormen Vinex-wijken een "belemmering voor de toekomst". De rijksbouwmeester dringt ons een hoogstedelijke leefstijl op, met duurzaam ruimtegebruik als voorwendsel. Dat het in binnensteden ook woekert van pizzabezorgers én flitsbezorgers blijft buiten beschouwing.

Met de gemakzuchtige [stellingname](#) "Niet meer bouwen in diep gelegen polders" staat de rijksbouwmeester bepaald niet alleen. Maar juist van hem mogen we verwachten dat hij –

mede op basis van [beschikbare studies](#) – verkent wat met technische innovaties en ingenieurskunst wel mogelijk is.

Het advies *De 22ste eeuw begint nu* zet fundamenteel in op de lagenbenadering als basis voor de Nota Ruimte. De ordening in de drieslag van 1. bodem en water, 2. netwerken en 3. occupatie is op zich een [zinnige benadering](#).

Maar vervolgens gaat de rijksbouwmeester de fout in. In de door hem geleide toekomsteliërs staat de vraag centraal hoe de maatschappij er over honderd jaar uit zal zien. Als we het over waterveiligheid hebben, is die termijn relevant. Maar [de vraag](#); “hoe gaan we over een eeuw ons geld verdienen”, is volstrekt onzinnig. Dan snap je niets van de verschillen in dynamiek van systemen. In de economische werkelijkheid is twintig jaar al een eeuwigheid. Ik laat het bij deze vier kritiekpunten.

Bijna tegelijkertijd met het advies van de CRA verscheen een nieuw rapport van de private denktank Denkwerk, met daarin onder meer Hans Wijers en Frans Blom. Ook gewijd aan de toekomst van ons land, onder de titel [Nederland in beweging](#). De adviezen zijn vatbaar voor discussie, maar de onderbouwing scoort aanmerkelijk beter dan de collectie particuliere opvattingen van rijksbouwmeester en de zijnen.

Dat leidt tot de vraag wat de meerwaarde is van de privéopvattingen van een rijksinstantie als het CRA? Is het niet beter dat de rijksbouwmeester zich weer beperkt tot zijn klassieke taak als adviseur bij rijksbouwprojecten? En laten we het beschikbaar komende belastinggeld dan besteden aan de inhoudelijke versterking van het departement dat zich met de ruimtelijke inrichting van ons land bezighoudt.